KDV indirimi niye ve nasıl sağlandı?

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı

« KDV indirimi, uzun yıllardır beklediğimiz, gerekli bir adımdı. İndirimle perakende satış fiyatlarının da düşmesi beklenmektedir. Bunun sonucunda, faturasız perakende satışlar ve kayıt dışılık önemli bir oranda azalacaktır »

Tekstil, hazırgiyim ve deri sektörlerimiz, rahmetli Özal'ın 80 sonrasında ülkemize kazandırdığı ihracat vizyonuyla birlikte sanayicimizin bir başarı hikayesine dönüşen öncü sektörlerimiz olmuşlardı.

Bugün gelinen noktada tekstilde dünyanın onuncu, AB'nin ikinci büyük tedarikçisiyken, hazırgiyimde dünyanın beşinci, AB'nin üçüncü büyük tedarikçisi konumundayız. Son 10 sene zarfında bu sektörlerimiz net (yani yaptığı ithalattan daha fazla ihracat yaparak) 67 milyar dolar döviz girdisi sağlamıştır. Halen toplam ülke sanayi üretimimizin yüzde 16'sı, istihdamın yüzde 12'si, ihracatın yüzde 30'u bu sektörlerden sağlanmaktadır.

Son 15 yılda 75 milyar dolar yatırım yapılan bu sektörlerimiz, hem ülkemiz müteşebbisinin ihracatı öğrenek yurtdışına açılmasına öncülük etmiş hem de böylece Avrupa'da birinci, dünyanın da üçüncü büyük üretim kapasitesi kurmuştur.

Ancak yapısal sorunlarımızdan kaynaklı yüksek girdi maliyetleri ve döviz kurundaki değerlenmeye ilave olarak Çin'in 2005'den itibaren dünya piyasalarına girmesi ile bu sektörlerimizde ciddi sıkıntılar yaşanmaya başlamıştır.

Bunun üzerine TOBB olarak tekstil, hazırgiyim ve deri sektörlerinin hem yurtiçi üreticilerinin hem de ihracatçılarının tamamını temsil eden diğer sektör örgütleriyle birlikte 28 Şubat 2006 tarihinde sayın Başbakanımız başkanlığında toplanan Ekonomik Sorunları Değerlendirme Kurulu'nda konunun önemini ve önerilerimizi aktardık.

Toplantıda önerilerimizi iki başlık altında sunduk. Bunlar, KDV indirimi ve yüksek girdi maliyetlerinin (enerji ve istihdam gibi) dünya standartlarına çekilmesini sağlamak üzere bu üç sektörümüzün (yeni yatırımlar hariç) 5084 sayılı yasa kapsamına alınmasıydı. Teşvik Yasası'nın genişletilmesi önerimizin, bütçe olanaklarının el vermediği ve sektörel teşviklerin DTÖ ile sorun çıkartabileceği gerekçesiyle benimsenmediği gördük.

Buna mukabil, girdi maliyetlerinin önemli bir unsuru olan istihdamın üzerindeki yüklerin azaltılmasına yönelik bir çalışmanın da başlatılacağını öğrendik. Kısa bir zamanda bu konuda da somut adımlar atılacağına inanıyoruz.

Öte yandan, sektörde uygulanan mevcut KDV sisteminin sebep olduğu kayıt dışı faaliyetlerin tahribatını, buradan kaynaklanan bazı haksız vergi kazançlarını ve dolayısıyla KDV oranlarının düşürülmesiyle KDV gelirlerinde düşüş yaşanmayacağını gösterdiğimizde, bu indirim konusuna daha sıcak bakıldı.

KDV indirimi hem kayıtdışılığın, hem haksız rekabetin, hem de bazı haksız kazançların önlenmesini sağlayacaktır. Sadece 2005 yılında bu sektörlerdeki KDV tahakkukunun 7 milyar YTL iken mahsup toplamının 15 milyar YTL ulaşmış olması çarpıcıdır.

Ne yazık ki bu çarpıklıkların düzeltilmesinden rahatsızlık duyanlar, KDV indirimini farklı yönlere çekerek, bu adımın atılmasını önlemek istediler. Kamuoyuna sunulmak istenen "sektör birbiriyle kavgalı veya KDV indirimi anlamsızdır" gibi haberlere biraz da bu yönden bakılmalıdır. Kaldı ki, KDV indirimi konusunda her üç sektör de ortak bir tavır sergilemiş ve bu ortak tavırla toplantıya gidilmiştir.

Öte yandan bazı çevrelerce iddia edildiği üzere, KDV indiriminin ithalat artışına doğrudan bir etkisi olmayacaktır. Çünkü KDV indirimi hem ithalat hem de yurtiçi alım ve satışlar için geçerlidir. Bu sebeple ithal ürünlerin yerli ürünlere nazaran daha fazla ucuzlaması söz konusu değildir. Öte yandan ithalatın önemli bir kısmı dahil işleme rejimi kapsamında yapıldığından, zaten KDV dahil çeşitli vergiler ödenmemektedir. Bu sebeple, DİR kapsamında yapılan ithalatta KDV oranının ithalat artışına herhangi bir etkisi de olmayacaktır.

KDV'nin yüzde 18 olduğu 2001–2005 döneminde bile, mensucat ithalatı miktar olarak 668 milyon metreden 1.5 milyar metreye, hazırgiyim ithalatı ise 33 milyon adetten 258 milyon adete çıkmıştır.

İthalatın KDV indiriminden dolayı artacağını savunmak, son yıllarda hızla yükselen ithalat artışının sebeplerini tam olarak bilmeyenlerin veya her yıl yüzmilyonlarca dolarlık haksız KDV iadesinin devamını isteyenlerin bir iddiası olarak değerlendirilmektedir.

KDV'nin düşmesi ile perakende satış fiyatlarında da düşme beklenmektedir. Bunun sonucunda, faturasız perakende satışları ve kayıt dışılık da önemli bir oranda azalacaktır.

Öte yandan, dahilde işleme rejimi kapsamında hiçbir vergi ödenmeden ithal edilen tekstil hammaddelerinin yol açtığı haksız rekabetin ve bu kapsamda ithal edilen malların ihraç amacı dışında kullanılmasının önlenmesi için, mevzuatta açıkça belirlendiği üzere, yerli üretimi gözetecek şekilde yeterli yerli üretimi olan malların bu kapsamdaki ithalat izinlerine daha sıkı denetimin getirilmesi ve gerçek imalatçılar dışında müsaade edilmemesi, kapanan veya kapanmak üzere olan üretim tesislerimizi de ekonomiye kazandıracak, istihdamın tekrar artmasını sağlayacaktır.

Sonuç olarak KDV indirimi, bizim uzun yıllardır beklediğimiz, gerekli bir adımdı. Kayıtlı ekonomiye geçiş için, olmazsa olmazdı. Yine bu sayede; eşit rekabet koşulları altında çalışmak isteyen girişimcilerimize de destek olunmuştur. Ayrıca gerçek üretici ve ihracatçıların üzerinden haksız kazanç sağlayanların önüne de geçmek suretiyle, bir haksız kazanç kapısı daha kapatılmıştır.